

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО
кафедра цивільного процесу**

С И Л А Б У С

навчальної дисципліни

«Представництво військових підрозділів у судах»

Рівень вищої освіти – другий (магістерський) рівень

Ступінь вищої освіти – магістр

Галузь знань – 08 «Право»

Спеціальність – 081 «Право»

Статус навчальної дисципліни – за вибором курсанта (студента)

Рік набору – 2021

Харків
2021

Силабус навчальної дисципліни «Представництво військових підрозділів у судах» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право». Харків: Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого, 2021. 15 с.

Розробник:

Гузе Костянтин Анатолійович, асистент, кандидат юридичних наук

Затверджено на засіданні кафедри цивільного процесу
(протокол № 1 від 13.03. 2021 р.)

Оновлену редакцію (зі змінами та доповненнями) затверджено на
засіданні кафедри цивільного процесу
(протокол № 9 від 08.06. 2022 р.)

Завідувач кафедри цивільного процесу, доктор юридичних наук,
професор - Костянтин Гусаров

Вступ

Дані про викладача

Назва навчальної дисципліни	Представництво військових підрозділів у судах
Статус навчальної дисципліни	за вибором курсанта (студента)
Викладач	Гузе Костянтин Анатолійович, кандидат юридичних наук, асистент кафедри цивільного процесу
Контактний телефон	0501938787
E-mail	konstguze@gmail.com
Консультації	відповідно до розробленого графіку індивідуальних консультацій
Он-лайн консультації	відповідно до розробленого графіку

Анотація навчальної дисципліни

Розкриваються особливості представництва військових підрозділів в суді. Вивчаються основні засади участі посадових осіб Міноборони та Збройних Сил України по захисту інтересів держави при розгляді цивільних справ. Аналізуються теоретичні та практичні аспекти процесуальної форми їх діяльності в межах стадій та проваджень цивільного судочинства.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни – формування у курсантів (студентів) поглиблених теоретичних знань щодо представництва посадовими особами військових підрозділів Міноборони та Збройних Сил України інтересів держави в цивільному судочинстві, комплексного розуміння механізмів застосування процесуального законодавства, набуття студентами навичок науково-дослідницької, аналітичної та практичної діяльності у зазначеній сфері.

Завдання:

- здобути поглиблені теоретичні і практичні знання, уміння і навички юридичної діяльності у сфері здійснення посадовими особами військових підрозділів представництва інтересів держави в цивільному процесі;

- опанувати знання щодо представництва спеціалізованою прокуратурою у військовій та оборонній сфері інтересів держави в суді, підстав та форм участі прокурора в суді, його процесуального статусу та процесуальних повноважень;

- навчитись аналізувати, порівнювати, тлумачити та узагальнювати норми національного законодавства, які регулюють участі посадових осіб військових підрозділів в цивільному судочинстві;

- сформувати практичні навички діяльності посадових осіб військових підрозділів в суді першої інстанції, при перегляді, а також виконанні судових рішень;

- поглибити навички складання процесуальних документів, які можуть застосовуватися посадовими особами військових підрозділів в цивільному судочинстві.

Навчальна дисципліна у структурі освітньо-професійної програми.

Міждисциплінарні зв'язки

Пререквізити: «Цивільний процес», «Правова робота у Збройних Силах України».

Кореквезити: навчальна дисципліна «Представництво військових підрозділів у судах» пов'язана з іншими навчальними дисциплінами: «Перегляд судових рішень у цивільному судочинстві»; «Альтернативне вирішення цивільно-правових спорів»; «Теорія та практика цивільного судочинства»; «Проведення цивільного судочинства у суді першої інстанції»; «Європейська конвенція про захист прав людини і основоположних свобод та юридична практика».

Постреквізити: -

Очікувані результати навчання

У результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти має демонструвати такі результати навчання:

РН-НД 1. Реалізовувати комплекс знань при визначенні правової природи та змісту представництва військових підрозділів у судах та його взаємозв'язку з інститутами цивільного процесуального права.

РН-НД 2. Демонструвати професійний аналіз правового регулювання цивільної процесуальної процедури, що регулює участь представників військових підрозділів у суді, демонструвати знання фундаментальних засад верховенства права, практики Європейського суду з прав людини, європейських стандартів здійснення правосуддя в контексті досліджуваної сфери.

РН-НД 3. Поглибити теоретичні знання принципів цивільного процесуального права та навички практичного їх застосування при здійсненні представництва військових підрозділів в судах.

РН-НД 4. Вдосконалити знання щодо змісту процесуальних стадій, проваджень, режимів, та вміти визначати комплекс процедурних рішень у конкретній справі, де учасниками справи виступають військові підрозділи.

РН-НД 5. Розуміти змісту правового статусу посадових осіб військових підрозділів, що здійснюють захист інтересів держави в суді, а також зміст правового статусу інших суб'єктів цивільного процесуального права.

РН-НД 6. Демонструвати комплекс знань процедури розгляду справи в суді першої інстанції та вибору ефективного алгоритму тактичних дій з метою отримання представниками військових підрозділів очікуваного рішення у справі.

РН-НД 7. Виокремлювати особливості та специфіку процесуальної форми незовних проваджень в цивільному судочинстві, де одним з учасників виступає представник військового підрозділу, виявляти процедурні

проблеми у їх регламентації, визначати способи їх вирішення.

РН-НД 8. Характеризувати концептуальні відмінності між окремими формами перегляду судових рішень у цивільному судочинстві, в яких представники військових підрозділів виступають ініціаторами відповідних процедур чи представляють сторону захисту.

РН-НД 9. Визначати комплекс необхідних дій задля ефективної участі представників військових підрозділів при оскарженні та перегляді судових рішень.

РН-НД 10. Демонструвати алгоритм дій в межах процедур виконавчого провадження та при оскарженні посадовими особами військових підрозділів рішень, дій чи бездіяльності державного чи приватного виконавця.

РН-НД 11. Оволодіти навичками складання та оформлення процесуальних документів при здійсненні представництва інтересів держави у справах середнього та високого рівня юридичної складності.

***Види навчальних занять та самостійна робота
для здобувачів вищої освіти денної форми навчання***

№ п/п	Аудиторні заняття (контактні)		Самостійна робота (в годинах)
	Теми лекцій	Теми практичних занять	
1	Тема № 1– Правова природа представництва військових підрозділів у цивільному процесі.	Тема № 1 – Правова природа представництва військових підрозділів у цивільному процесі.	4
2	Тема № 2 – Представництво прокурором інтересів держави в особі Міноборони та Збройних Сил в суді.	Тема № 2 – Представництво прокурором інтересів держави в особі Міноборони та Збройних Сил в суді.	3

3	Тема № 3 – Підготовка посадовими особами військових підрозділів (прокурорами спеціалізованої прокуратури у військовій та оборонній сфері) до ведення справи в суді.	Тема № 3 – Підготовка посадовими особами військових підрозділів (прокурорами спеціалізованої прокуратури у військовій та оборонній сфері) до ведення справи в суді.	3
4	Тема № 4 – Представництво військових підрозділів в суді першої інстанції.	Тема № 4 – Представництво військових підрозділів в суді першої інстанції.	5
5	Тема № 5 – Представництво військових підрозділів у справах непозовного провадження.	Тема № 5 – Представництво військових підрозділів у справах непозовного провадження.	5
6	Тема № 6 – Представництво військових підрозділів при перегляді судових рішень.	Тема № 6 – Представництво військових підрозділів при перегляді судових рішень.	5
7	Тема № 7 – Представництво військових підрозділів при виконанні судових рішень	Тема № 7 – Представництво військових підрозділів при виконанні судових рішень	5

Самостійна робота студентів

Самостійна робота студентів здійснюється у таких формах:

- опрацювання нової наукової та навчальної літератури, узагальнення практики тощо;
- робота над кейсами з питань діяльності представників військових підрозділів в судах;
- підготовка колекції рішень;
- виконання практичних завдань;
- написання есе та рефератів, тез доповідей;
- підготовка до практичних занять, колоквіумів, контрольних заходів.

Завдання та методичні рекомендації до самостійної роботи наведено у Методичних матеріалах з навчальної дисципліни «Представництво військових підрозділів у судах» для студентів другого (магістерського) рівня вищої

освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право»

**Навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчальної
дисципліни**

Перелік основних нормативних актів та інших правових джерел

Конституція України: Конституція від 28 черв. 1996 р. № 254к/96-ВР.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14/ed20201027#>

Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод
http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_004

Закон України «Про судоустрій і статус суддів» (Відомості Верховної
Ради України (ВВР), 2016, № 31, ст. 545)
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text>

Цивільний процесуальний кодекс України (Відомості Верховної Ради
України (ВВР), 2004, № 40–42, ст. 492) <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text>

Закон України «Про прокуратуру» Відомості Верховної Ради України
(ВВР), 2015, № 2/3, ст. 12) <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18#Text>

Закон України «Про судовий збір» Відомості Верховної Ради України
(ВВР), 2012, № 14, ст. 87) <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3674-17#Text>

Закон України «Про виконавче провадження» Відомості Верховної Ради
України (ВВР), 2016, № 30, ст. 542) <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1404-19#Text>

Положення про юридичну службу Міністерства оборони України :
наказ Міністерства оборони України від 16.05.2016 року № 259,
https://zsu.at.ua/load/akti_mou/nakaz_mou_vid_30_12_2016_744_pro_organizacij

[u_ppr_samopredstavnictva_predstavnictva_interesiv_mou_zsu_u_sudakh_ta_inshikh_organakh/4-1-0-22](https://zsu.at.ua/load/akti_mou/nakaz_mou_vid_30_12_2016_744_pro_organizacij_u_ppr_samopredstavnictva_predstavnictva_interesiv_mou_zsu_u_sudakh_ta_inshikh_organakh/4-1-0-22)

Інструкція з організації претензійної та позовної роботи, самопредставництва, представництва інтересів Міністерства оборони України та Збройних Сил України у судах та інших державних органах, виконання судових рішень : наказ Міністерства оборони України від 30.12.2016 року № 744,

https://zsu.at.ua/load/akti_mou/nakaz_mou_vid_30_12_2016_744_pro_organizacij_u_ppr_samopredstavnictva_predstavnictva_interesiv_mou_zsu_u_sudakh_ta_inshikh_organakh/4-1-0-22

Про організацію діяльності прокурорів щодо представництва інтересів держави в суді : наказ Генерального прокурора України від 21.09.2020 № 389,

https://old.gp.gov.ua/ua/file_downloader.html? m=fslib& t=fsfile& c=download& file_id=208830

Про особливості організації діяльності спеціалізованих прокуратур у військовій та оборонній сфері: наказ Генерального прокурора від 22.11.2021 № 370

https://old.gp.gov.ua/ua/file_downloader.html? m=fslib& t=fsfile& c=download& file_id=214869

Про організацію взаємодії органів прокуратури з питань захисту інтересів держави в суді поза межами кримінального провадження : наказ Генерального прокурора від 10.06.2021 № 194

https://old.gp.gov.ua/ua/file_downloader.html? m=fslib& t=fsfile& c=download& file_id=212722

Список рекомендованої літератури

Основна література

Курс цивільного процесу : підручник / М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Нац. ун-т. «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого» ; за ред. В. В. Комарова. Харків : Право, 2011. 1352 с.

Цивільне судочинство України: основні засади та інститути: монографія / за ред. В. В. Комарова; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків: Право, 2016. 848 с.

Гусаров К. В. Перегляд судових рішень в апеляційному та касаційному порядкух: монографія. Х.: Право, 2010. 352 с.

Комаров В. В. Суб'єкти цивільного процесуального права : курс лекцій / В. В. Комаров, П. І. Радченко. Харків : Юрид. ін-т, 1990. 52 с.

Комаров В. В. Цивільне процесуальне законодавство у динаміці розвитку та практиці Верховного Суду України. Х.: Право, 2012. 624 с.

Цивільний процес: навч. посіб. / К. В. Гусаров [та ін.]. Харків: Право, 2018. 362 с.

Правова робота в Збройних Силах України: Навчальний посібник / За заг. ред. В.І. Кириленка. К.: РВЦ «Військовий інститут», 2010. 408 с.

Світлична Г. О. Преставництво у цивільному судочинстві: сучасний стан та перспективи вдосконалення правового регулювання. Вісник Верховного Суду України. 2012. № 12. С. 38-45.

Сапунков В. Представництво як процесуальний інститут / В. Сапунков // Вісник прокуратури. 2002. № 6. С. 67–75.

Гузе К. А. Представництво прокурором інтересів громадянина або держави в суді : монографія. Харків : Право, 2016. 200 с.

Стефанчук М. М. Діяльність прокуратури щодо представництва інтересів громадянина або держави в суді: проблеми теорії та практики : монографія. К.: Ін Юре, 2016. 500 с.

Топольницький В. В. Сутність судового представництва у Збройних силах України. Наше право. 2017. № 3. С. 172-177. URL : <chrome-extension://oemmnadbldboiebfnladdacbfmadadm/http://www.irbis->

nbuв.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuв/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Nashp_2017_3_31.pdf

Топольницький В. В. Питання реалізації представництва Міністерства оборони України в судах після зміни до Конституції України (щодо правосуддя). Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету : Сер. Юриспруденція. 2016. № 19. С. 53-58. URL : chrome-extension://oemmnadbldboiebfnladdacbfmadadm/http://www.irbis-

nbuв.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuв/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Nvmgu_jur_2016_19_16.pdf

Інтернет-ресурси

Судова влада України – <http://www.court.gov.ua>

Конституційний Суд України – <http://www.ccu.gov.ua>

Верховний Суд – <https://supreme.court.gov.ua/supreme/>

Генеральна прокуратура України – <http://www.gp.gov.ua>

Департамент юридичного забезпечення Міністерства оборони України - <https://www.mil.gov.ua/ministry/struktura-apatu-ministerstva/yuridichnij-departament/>

Законодавство України – <http://zakon1.rada.gov.ua>

Єдиний державний реєстр судових рішень – <http://www.reyestr.court.gov.ua>

СЕНМК

Стандартизований електронний навчально-методичний комплекс кафедри цивільного процесу

<https://library.nlu.edu.ua/senmk/itemlist/category/57-kafedra-czivilnogo-proczesu.html>

Вимоги викладача

Здобувачі вищої освіти *необхідно*: регулярно відвідувати лекції й практичні заняття; систематично та активно працювати на них; переконливо наводити аргументацію при розв'язанні завдань; якісно виконувати письмові завдання, контрольні та самостійні роботи тощо. Практичні заняття, пропущені за поважних причин, можуть бути відпрацьовані за попереднім узгодженням із викладачем.

Здобувачам вищої освіти *рекомендується*: брати участь в наукових конференціях, конкурсах наукових праць, роботі наукового гуртка кафедри, готувати тези наукових доповідей тощо.

Обов'язкова вимога - дотримання здобувачами вищої освіти норм «Кодексу академічної етики Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого». **(ПОСИЛАННЯ НА САЙТІ НЮУ)**

Під час аудиторних занять дозволяється використовувати гаджети тільки у навчальних цілях (приміром, для перегляду презентацій лекції). Дозволяється користуватися ноутбуками і планшетами для ведення конспектів лекцій та відстеження потрібної інформації.

Контрольні заходи

Оцінювання результатів засвоєння навчальної дисципліни «Представництво військових підрозділів у судах» передбачає проведення поточного та підсумкового контролю і здійснюється на основі накопичувальної бально-рейтингової системи.

Поточний контроль знань включає:

- контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни, який здійснюється на колоквіумах та практичних заняттях, при виконанні проміжкових та підсумкових контрольних заходів (написання контрольних зрізів, опитування тощо). Поточний контроль має на меті перевірку рівня підготовки студента у вивченні поточного матеріалу. У ході практичного заняття студент може отримати оцінку за чотирибальною шкалою (0, 3, 4, 5).

Поточний контроль знань має на меті перевірку рівня підготовки студента у вивченні матеріалу.

Обов'язковою формою самостійної роботи студентів є підготовка індивідуальної підсумкової письмової роботи. Максимальна кількість балів за результатами захисту індивідуальної підсумкової письмової роботи – 20 балів.

Формою підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни є диференційований залік. Мінімальна кількість балів для отримання диференційованого заліку - 60.

Шкала підсумкового педагогічного контролю: (для заліку)

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за 100- бальною шкалою, що використовується в НЮУ

A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	зараховано	90 – 100
B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками		80 – 89
C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75 – 79
D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків		70 – 74
E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії		60 – 69
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перескладати	не зараховано	35 – 59
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов’язковий повторний курс		0 – 34